İŞKUR

2016

SİVAS

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

SİVAS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

HAKAN SARAÇ – İş ve Meslek Danışmanı

MURAT AYAZ – İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Dünyada küresel ölçekli ekonomik krizleri en az hasarla atlatmayı başaran Ülkemizde İŞKUR, değişim ve yeniliklere uyum sağlayarak hizmet kalitesini ve çeşitliliğini arttırmakta, işsizlikle mücadele de etkin rol oynamaktadır.

Artan nüfusa paralel olarak istihdam alanları açılması, istihdam edilen nüfusun ekonomik ve sosyal haklarının düzenlenmesi, istihdamın uluslararası rekabet şartlarına uyum sağlaması için sürekli yeniliklerin uygulamaya konulması ve mesleki eğitimlerin yapılması gerekmektedir.

İstihdamın arttırılması ve işsizliğin azaltılması işgücü talebine duyarlılığın arttırılması, işgücü arz ve talebin doğru olarak tespit edilerek ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. İyi yetişmiş insan gücü olmadan diğer üretim faktörleri hiçbir anlam ifade etmez. Bir ülkenin en büyük sermayesi sahip olduğu nitelikli insan gücüdür. İleri teknoloji ve eğitimli işgücü ile ülkemiz gelecekte dünyanın en güçlü ülkeleri arasında yer alacaktır.

Bu nedenle İlimiz İŞKUR Müdürlüğünce hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu güncel verilere dayalı araştırmalar yapılarak ilgili tüm kesimlerin istifadesine sunulmuştur. Bundan sonra da bu araştırmalar sürekli yenilenmeli ve iyileştirilmelidir.

Bu çalışmanın İlimizde istihdamın gelişmesine faydalı olması temennisiyle, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Davut GÜL

Sivas Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir.

Bu noktadan hareketle Çalışma ve İş Kurumu Sivas İl Müdürlüğümüzce 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında, İlimizde 20 ve daha fazla istihdam edilen 513 işyeri tespit edilmiş ve 451 işyerine ulaşılmıştır.

İl düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir. Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2016 yılı "Sivas İşgücü Piyasası Araştırma Raporu" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır.

Bu vesileyle Sivas İşgücü Piyasası Araştırma Raporu çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Nabi SOYSAL

Sivas Çalışma ve İŞKUR İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i

ÖNSÖZ ii

İÇİNDEKİLER iii

TABLOLAR LİSTESİ iv

ŞEKİLLER LİSTESİ vi

KISALTMALAR vii

YÖNETİCİ ÖZETİ vii

GİRİŞ 2

BİRİNCİ BÖLÜM 3

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 3

İŞKUR GÖSTERGELERİ 5

Kayıtlı İşsiz 5

Açık İşler 7

İşe Yerleştirmeler 9

Mesleki Eğitim Faaliyetleri 11

İşsizlik Ödeneği 16

İKİNCİ BÖLÜM 19

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 19

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 21

İşyeri Verileri 21

Mevcut İstihdam 32

AÇIK İŞLER 40

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 60

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 68

SONUÇ 76

KAYNAKÇA 82

EKLER 83

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 83

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 91

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 93

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 3
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 7
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 8
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 11
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 12
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 16
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 17
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları ... 21
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 30
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 32
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 36
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 38
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 39
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 41
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 42
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 47
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 48
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 50
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması ... 52
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 53
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 53
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 54
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 56
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 57
Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması ... 58
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 59
Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler ... 60
Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 62
Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ... 64
Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri ... 67
Tablo 31: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri ... 68
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 69
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 70
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 71
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 4
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Sivas İlinde Kadın İşsizlerin Toplam İşsizler İçindeki Oranı (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 8
Şekil 5: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 9
Şekil 6: Yıllar İtibariye Kadın İşgücünün İşe Yerleşme Oranı (2010-2015) 10
Şekil 7: Sivas İlinde Aktif İstihdam Politikalarından Yararlanan Kişi Sayısı 13
Şekil 8: Sivas İlinde TYP' nin Aktif İstihdam Politikası İçindeki Oranı 14
Şekil 9: Yıllar İtibariyle Toplum Yararına Çalışma Programında Çalışan Kadın Sayısı (2010-2015) 15
Şekil 10: Toplum Yararına Çalışma Programından Yararlanan Kadınların Oranı (2010-2015) 15
Şekil 11: Yıllar İtibariyle Kadınların İşsizlik Maaşından Yararlanma Oranı (2010-2015) 16
Şekil 12: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı 22
Şekil 13: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 23
Şekil 14: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 24
Şekil 15: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 25
Şekil 16: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı 26
Şekil 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı 27
Şekil 18: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 28
Şekil 19: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 29
Şekil 20: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 31
Şekil 21: Kadın Çalışanların Sektör Bazında Dağılımı 33
Şekil 22: Kadın Çalışanların Sektördeki Payı 34
Şekil 23: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 35
Şekil 24: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Oranları 37
Şekil 25: Cinsiyete Göre Meslek Gruplarında Çalışma Oranı 37
Şekil 26: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Oranı 39
Şekil 27: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 40
Şekil 28: Sektör Bazında Açık İş Oranı 42
Şekil 29: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 43
Şekil 30: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 44
Şekil 31: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 44
Şekil 32: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 45
Şekil 33: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 46
Şekil 34: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 48
Şekil 35: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 49
Şekil 36: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 51
Şekil 37: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 61
Şekil 38: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 61
Şekil 39: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı 63
Şekil 40: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 65
Şekil 41: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 66
Şekil 42: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 73
Şekil 43: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 74

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK' in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Sivas ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 49,7; İstihdam Oranı yüzde 44,7 ve İşsizlik Oranı yüzde 10,0 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Sivas ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasıyla yaklaşık olarak aynı bulunmaktadır.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Sivas ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 21 bin 331'dir. Bu sayının yüzde 43'ü kadınlardan, yüzde 57'si de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Sivas ilinde 13 bin 105 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 7 bin 597 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 23'unu kadınlar, yüzde 77'sini ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi(Genel) olmuştur. Bu durum en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi ile doğal olarak kendisini işe yerleştirmede de göstermiştir. Sivas İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada Mesleki Eğitim Kursları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 53,5'si bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Sivas İli işgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 601 işyeri ziyaret edilmiş olup veri derlenen işyeri sayısı 462'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Sivas ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 27 bin 67 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 22 bin 17 çalışan erkeklerden, 5 bin 50 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 26,4'ü, kadınların ise yüzde 27,1'i İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 59 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 894'tür. Sivas ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Montajcılardır.

Sivas ilinde açık iş oranı yüzde 1,34 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Sivas ili açık iş oranı bakımından 0,16 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,81 ile Ulaştırma ve depolama sektörüdür. Sivas ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı

incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 35,4'dür. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2,6 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubudur. Sivas ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Mermer İşçisi, Makineci (Dikiş), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Ön Muhasebeci, Otobüs Muavini, Bulaşıkçı (Stevard), Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförüdür. İl genelinde açık işlerin yüzde 55,8'i için eğitim düzeyi fark etmez talep edilmektedir.

Sivas ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 57,7'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Sivas ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 41,3'ü söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Sivas ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Mermer İşçisi mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği Makineci (Dikiş) mesleği takip etmektedir. Sivas ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk iki sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sivas ilinde işverenlerin yüzde 17,3 'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 4,2 olmuş ve ülke genelinde bu oran yüzde 3,9 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Sivas İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Sivas İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Sivas ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Sivas ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Yozgat, Sivas, Kayseri TR72 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Sivas ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	40,5	36,2	10,7
2009	39	33,9	13,2
2010	42,2	36,5	13,6
2011	48,8	44	9,9
2012	50,5	46,6	7,8
2013	49,7	44,7	10,0

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Sivas ili için TÜİK' in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir

ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. Sivas ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış ve istihdam oranlarında azalış görülmektedir. İşgücüne katılma oranında ise 2009 yılında 2008 yılına göre 1,5 puanlık bir azalış gerçekleşmiştir. Özellikle kriz dönemlerinde işgücüne katılma oranlarındaki azalışın sebebi iş bulma umudunu yitiren işgücünün iş aramaktan vazgeçerek işgücü piyasası dışında kalmasıdır. 2009 yılındaki bu olumsuz şartlar 2010 yılında bertaraf edilmeye başlanmış gözükmektedir. Zira 2010 yılında işsizlik oranında ufak bir artış olmasına rağmen istihdam oranı ve işgücüne katılım oranında artış olduğunu görmekteyiz. İstihdam oranındaki 2010 ve 2011 yılındaki artış eğiliminden sonra 2012 yılındaki yaklaşık 2,5 puanlık artış işgücü piyasasının toparlanmaya başladığının göstergesi olmuştur. İşsizlik oranı bazı yıllarda, dalgalanmalar gösterse de genel eğilim işsizlik oranının azalışı yönündedir 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Sivas ili 0,8 puanlık bir farkla bu oranın üstünde bulunmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Sivas ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Sivas ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 15 bin 128 kişinin 11 bin 436'sı erkeklerden, geri kalan 3 bin 692 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 21 bin 331 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Sivas İlinde Kadın İşsizlerin Toplam İşsizler İçindeki Oranı (2010-2015)

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 3 bin 692 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 248,8 oranında artışla 9 bin 187'ye yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Sivas işgücü piyasası açısından önemli bir husustur. Kadın işsizlerin toplam işsizler içinde ki oranının yıllara göre artış gösterdiği görülmektedir. Şekil 3'de görüleceği üzere kadın işsizlerin hem sayısal olarak hem de oransal olarak artış göstermesi iş aramayan kadın işgücünün artık iş aramaya başladığını göstermektedir. Bunun en önemli nedenli yıllara göre aktif istihdam politikalarında artış olması ve kadınların belirli dönemli TYP, İEP, MEK gibi uygulanan aktif istihdam politikalarından yararlanma oranının artmasının olduğu görülmektedir. Şekil 9 ve Şekil 10 da aktif istihdam politikalarından yararlanan kadın sayısının hem sayısal hem de toplam içindeki oransal artışı bu verileri doğrulamaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden işçisi (genel)	5.564
Temizlik görevlisi	2.004
Büro memuru (genel)	1.157
Sekreter	584
Satış danışmanı	542
Ön muhasebeci	361
Aşçı yardımcısı	342
Kamyonet şoförü	277
Çağrı merkezi müşteri temsilcisi	265
Şoför-Yük Taşıma	263
Diğer Meslekler	9.972
Toplam	21.331

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Sivas ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) yer almakta olup bu meslekte Sivas ilinde Kuruma kayıtlı 5 bin 564 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği nitelik gerektirmeyen mesleklerden bir diğeri olan Temizlik Görevlisi takip etmiştir. Kuruma kayıtlı işsizlerden ilk 2 sırayı nitelik gerektirmeyen mesleklerin aldığı görülmektedir. Bu sonucun çıkmasında Tablo 3 de görüleceği üzere piyasanın talep tarafında bu mesleklere talebin olmasının da etkili olduğu görülmektedir. Bu meslekleri Büro Memuru(Genel), Sekreter, Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Aşçı Yardımcısı, Kamyon Şoförü gibi meslekleri izlemiştir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 4: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 4'te görüleceği üzere 2010 yılında 2 bin 137 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 13 bin 105 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden işçisi (genel)	3.410
Çağrı merkezi müşteri temsilcisi	876
Temizlik görevlisi	833
Güvenlik görevlisi	712
Satış danışmanı	424
Makineci (dikiş)	416
Reyon görevlisi	285
Şoför-yük taşıma	272
Büro işçisi	230
Sağlık memuru	221
Diğer Meslekler	5.426
Toplam	13.105

Kaynak: İŞKUR

Sivas ilinde 2015 yılında 13 bin 105 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlere benzer olarak Beden İşçisi(Genel), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Temizlik Görevlisi mesleği ilk üç sırada yer almaktadır. Bu 3 mesleğin Tablo 29'da bahsedileceği üzere temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almamış olması arz ve talep noktasında sıkıntı

yaşanmadığını göstermektedir. Bu meslekleri Güvenlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Makineci(Dikiş), Reyon Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Büro İşçisi, Sağlık Memuru meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Sivas ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 5: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı bin 355 olan Sivas ilinde işe yerleştirilenlerin bin 116'si erkeklerden, geri kalan 239 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2013 yılında düşüş eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılına değin artış göstermiştir. 2015 yılında Sivas ilinde 7 bin 597 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir.

Şekil 5'te görüleceği üzere 2013 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Şekil 6: Yıllar İtibariye Kadın İşgücünün İşe Yerleşme Oranı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Yıllara göre baktığımızda Türkiye genelinde 2010 yılı ile 2014 yılları arasında işe yerleşen kadın işgücünün toplam içerisindeki payının sürekli arttığını görmekteyiz. 2015 yılında 3 puanlık bir düşüş söz konusudur. Sivas ilinde bu eğilim nispeten benzer sonuçlar gösterdiği söylenebilir. 2010 ile 2013 yılları arasında özel sektörde kadın işgücünün işe yerleşme oranında ciddi bir artış olmuş olup 2013 ile 2014 yılları arasında 1 puanlık düşüş mevcuttur. Türkiye geneli baktığımızda işe yerleşen her 100 kişiden 29' u kadın iken, bu oran Sivas ili için her 100 kişiden 23'ü kadın olmaktadır. 2015 yılındaki özel sektördeki işe yerleştirmedeki düşüşün en önemli nedeni ise aslında 2015 yılında Sivas ilinde TYP' de kadın istihdamının artması şeklinde yorumlayabiliriz. Bu düşüşün kadın işgücünün işe yerleşmede ki azalması şeklinde değil iş tercihinin değişimi şeklinde yorumlanabilir. Bu duruma işveren açısından bakıldığında Şekil 31'de bahsedileceği üzere işverenlerin açık işlerde kadın tercihi % 5,6 gibi düşük bir oranda kalması ve aynı zaman da Tablo 17'de bahsedileceği üzere kadın işgücü talep eden işverenlerin aradıkları kadın elemanların %85,1 gibi yüksek bir oranını ilk 30 günde bulduklarını belirtmişlerdir. Aynı şekilde 90 günde fazla kadın eleman arayıp bulamayan işveren bulunmamaktadır. Bu durum aslında işveren açısından kadın işgücünün bulunması açısından problem teşkil etmediği sonucunu ortaya çıkardığı söylenebilir.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	1.989
Temizlik Görevlisi	734
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	581
Güvenlik Görevlisi	438
Makineci (Dikiş)	295
Şoför-Yük Taşıma	221
Elektrik Teknisyeni	208
Satış Danışmanı	199
Sağlık Memuru	198
Büro İşçisi	180
Diğer Meslekler	2.554
Toplam	7.597

Kaynak: İŞKUR

Sivas ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği öne çıkmıştır. Sivas ili mesleğinde; Beden İşçisi(Genel) en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 7 bin 597 işe yerleştirmenin bin 989'ü bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Güvenlik Görevlisi, Makineci(Dikiş), Şoför-Yük Taşıma, Elektrik Teknisyeni, Satış Danışmanı, Sağlık Memuru ve Büro İşçisi meslekleri takip etmektedir. Güvenlik Görevlisi mesleğinde işe yerleştirmenin ilk 4 de yer alması aslında bu meslekte işe yerleşenlerin çoğunun ihale firmaları vasıtasıyla kamu sektöründe istihdam edildiği bilinmektedir. Bu meslekte çalışanlar ya aynı firmayla sözleşme yenilemekte ya da ihaleyi alan firmaya geçmektedir. Tablo 7'de de görüleceği üzere bu meslekte işsizlik maaşı alan sayısının sıralamada olmaması bu bilgiyi doğrular niteliktedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Toplum yararına çalışma programı ise işsizlere çalışma alışkanlığı kazandırmak ve bu kişilerin işgücü piyasasına uyumunu gerçekleştirmek için işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde ve yerlerde toplum yararına bir işin yapılması yoluyla düzenlenen programlardır.

TYP kapsamında düzenlenen programlarda kamu yararı gözetilmektedir. TYP çevre temizliği, kamusal altyapının yenilenmesi, MEB'e bağlı okullarda çevre düzenlemesi, restorasyon ve kültürel mirasın korunması, ağaçlandırma, park düzenlemeleri, erozyon engelleme çalışmaları gibi alanlarda düzenlenmektedir.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Sivas ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	63	1.529	315	1.076	10	250	388	2.855	237	11.928
2014	62	1.397	93	575	8	202	163	2.174	138	4.491
2013	52	1.454	148	1.008	12	314	212	2.776	214	5.635
2012	57	1.178	84	388	15	328	156	1.894	132	3.433
2011	65	1.44	39	76	8	180	112	1.696	4	376
2010	32	796	13	48			45	844	22	313

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 388 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 2 bin 855 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 45 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 388'e çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 844 iken 2015 yılında 2 bin 855 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 13 programın açıldığı ve bu programlardan 48 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 315 program açılmış ve bin 76 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 63 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 529 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2011 yılında 8 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 10'a yükselmiş ve katılımcı sayıları da 180'den 250'e yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Şekil 7: Sivas İlinde Aktif İstihdam Politikalarından Yararlanan Kişi Sayısı

Kaynak: İŞKUR

Aktif istihdam politikalarından yararlanan kişi sayısı yıllar içinde artmaktadır. Aktif istihdam politikalarından yararlanan kişi sayısının artması tarımdan kopan düşük eğitim düzeyine sahip ve belirli mesleği olmayan kişilerin iş piyasasına adaptasyonunu sağlamak için önem arz etmektedir. Şekil 1 'de de görüldüğü üzere bu programlardan yararlanan kişi sayısının artması hem işgücüne katılım oranının ve istihdam oranının artmasını hem de işsizlik oranlarının düşmesine olumlu yönde katkı sağladığı söylenebilir.

Aktif istihdam politikalarından bir diğeri olan toplum yararına programların incelenmesi sınırlı bir kaynak olan insan kaynağının doğru değerlendirilmesi ve piyasasının daha sağlıklı işleyebilmesi için ayrıca incelenmesi önem arz etmektedir. TYP' den yararlanan kişi sayısında 2014 yılında bir önceki yıla göre düşüşün dışında sürekli bir artış eğilimi görülmektedir. 2015 yılında bu programdan yararlanan kişi sayısında ciddi bir artış olmaktadır. TYP programlarının Beden İşçisi, Temizlik Görevlisi gibi vasıf gerektirmeyen mesleklerde düzenlendiği göz önüne alınırsa bu programlardan sadece hedef kitlenin yararlanması ve genç işsizlerin İEP, MEK, girişimcilik gibi diğer aktif istihdam politikalarına

yönlendirilmesi sağlıklı bir piyasanın oluşması açısından önem arz etmektedir. TYP programının işsizliğin çözülmesi noktasında kısa vadeli etkisi olmasına rağmen uzun süreli işsizliğin çözümü noktasında eksik kaldığı bilinmektedir.

Şekil 8: Sivas İlinde TYP'nin Aktif İstihdam Politikası İçindeki Oranı

Kaynak: İŞKUR

Toplum yararına çalışma programlarının aktif istihdam politikaları içindeki payının yıllar içinde arttığı görülmektedir. 2015 verilerine göre Sivas ilinde aktif istihdam programlarından yararlanan her 100 kişiden 81'i TYP programında çalışmaktadır.

Toplum yararına programlar dâhilinde ise 2015 yılında 237 program düzenlenmiş olup bu programlardan 11 bin 928 kişi faydalanmıştır.

Ülkemizin ve Sivas ilinin en önemli problemlerinden biri olan kadın işgücüne katılımının %30 gibi düşük bir oranda kalması hem ülke olarak hem de ilimiz düzeyinde kadın istihdamını ayrı bir şekilde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Şekil 9: Toplum Yararına Çalışma Programında Çalışan Kadın Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 10: Yıllar İtibariyle Toplum Yararına Çalışma Programından Yararlanan Kadınların Oranı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 10'dan de anlaşılacağı üzere aktif istihdam politikalarından biri olan toplum yararına çalışma programlarından Sivas ilinde 2010 yılında yararlanan her 100 kişiden 13'ü kadın iken, 2015 yılında her 100 kişiden 41'inin kadın olduğu görülmektedir. Ülke genelinde ki artışa benzer bir artış olduğu görülmektedir. Kadınların yıllara göre hem oransal olarak hem de sayısal olarak TYP' den artan oranda pay aldığı görülmektedir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Sivas ilinde 2015 yılında toplam 7 bin 779 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 3 bin 661'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	7.779	3.661
2014	4.991	2.711
2013	4.273	2.625
2012	3.307	2.228
2011	2.081	1.682
2010	2.014	1.543

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Şekil 11: Yıllar İtibariyle Kadınların İşsizlik Maaşından Yararlanma Oranı (2010-2015)

Yıllara göre baktığımızda kadınların işsizlik maaşı alma oranlarında hafif bir artış söz konusudur. Türkiye genelinde 2015 yılı için işsizlik maaşı alan her 100 kişinin 33 kadınlardan oluşurken, Sivas ilinde her 100 kişinin 14'ünün kadın olduğu görülmektedir. Sivas ilinde ki kadınların işsizlik maaşı alma oranına baktığımızda Türkiye ortalamasının çok altında kaldığı görülmektedir. Şekil 6 da belirtildiği üzere kadınların Türkiye geneli işe yerleşme oranı ile işsizlik maaşı alma oranları arasında paralellik bulunurken, Sivas ilinde kadınların işsizlik maaşı alma oranları işe yerleşme oranının altında kalması Sivas ilinde kadınların kısa süreli çalıştığı şeklinde de yorumlanabilir.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	726
Temizlik Görevlisi	203
Şoför-Yük Taşıma	97
Büro Memuru (Genel)	90
Kamyonet Şoförü	83
Kamyon Şoförü	66
Satış Danışmanı	62
Madenci (Genel)	59
Beden İşçisi (İnşaat)	53
Ön Muhasebeci	53
Diğer Meslekler	2.169
Toplam	3.661

Kaynak: İŞKUR

Sivas ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi(Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 726 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken Temizlik Görevlisi mesleğinde bu sayı 203 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise Şoför-Yük Taşıma, Büro Memuru (Genel), Kamyonet Şoförü, Kamyon Şoförü, Satış Danışmanı, Madenci (Genel), Beden İşçisi (İnşaat), Ön Muhasebeci meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir. Tablo 4 de en çok işe yerleştirilen kişiler arasında ilk 4 sırada Güvenlik Görevlisi bulunurken işsizlik ödeneğini hak eden meslekler arasında bu mesleğin yer almaması bu mesleğin taşeron vasıtasıyla kamu sektöründe çalıştığını doğrular niteliktedir. İşsizlik ödeneği alan kişilerin mesleki dağılımına baktığımızda Şoför-Yük Taşıma, Kamyonet Şoförü, Kamyon Şoförü, Madenci (Genel) mesleklerinde işsizlik ödeneği alan kişilerin

mevsimsel olarak maden firmalarında ki çıkışlardan kaynaklandığı bilinmektedir. Bir diğer meslek olan Beden İşçisi (İnşaat) mesleği de inşaat firmalarının mevsimlik çıkışlarından kaynaklanmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Sivas ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Sivas ilinde 462 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 27 bin 67 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Sivas ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Sivas ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

Sektörler	İşyeri Sayısı
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	121
İnşaat	104
İmalat	88
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	32
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	26
Ulaştırma Ve Depolama	19
Eğitim	13
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	13
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	11
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	10
Diğer Hizmet Faaliyetleri	9
Bilgi Ve İletişim	5
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	4
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	3
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	2
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1
Gayrimenkul Faaliyetleri	1
Genel Toplam	**462**

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı, İnşaat ve İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Sivas ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 26,2'si Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı sektöründe, yüzde 22,5 inşaat ve yüzde 19'u

imalat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde bu 3 sektörünün Sivas ili için önemi ortaya çıkmıştı. Bu 3 sektör Sivas ili için 67,7'lik paya sahiptir. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde Toptan Ve Perakende Ticaret sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 19,5'dir. Bu durumda Sivas ilinde Toptan Ve Perakende Ticaret sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı 26,1 ile Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır. Toptan Ve Perakende Ticaret sektöründen sonra en fazla işyeri İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 22,5'i bu sektörde bulunmaktadır. Ayrıca yüzde 17,1 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektörü ise 19,0 ile 30,7 olan Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

En az işyeri ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü 2 işyeri ile karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Sivas ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 12: İşyerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Sivas ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 25,2'si 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 19,2'dir. İşyerlerinin %42,5'i 0-9 yaş aralığındadır. İşyerinin %78'i 20 yıldan az zamandır faaliyet göstermektedir.

Şekil 13: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 30,8'inde part-time çalışan bulunmaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yüzde 27,3 ile ikinci sırada yer almıştır. Sivas ilinde üçüncü sırada Ulaştırma ve Depolama sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 26,3'ünde part-time çalışanı bulunmaktadır Bu sektörleri Bilgi ve İletişim, Eğitim, İdari ve Destek Hizmetleri izlemektedir. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı gibi sektörlerde işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Şekil 14'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 14: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Sivas ilinde bu oran yüzde 18,7 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Sivas ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 22,8 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 18,0 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Sivas ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 15: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde işyerlerinin yüzde 26,4'unda vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Sivas ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe görünmektedir. Ancak Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Sivas ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve Toptan ve perakende ticaret sektörleri olmuştur.

Şekil 16: Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinde Kadın İstihdamı

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 16' da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla hemen hemen aynıdır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 20,3'u kadın, yüzde 79,7'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 16,8'de kalmaktadır. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Sivas ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 18,7'sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yaklaşık her 5 çalışandan 1'i kadın 4'ü erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasının altında bir oran söz konusudur.

Şekil 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde 17 sektörden 6 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 40,0'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 29,4 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Sivas ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve Sivas ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 30,1 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve yüzde 55 ile de İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Sivas ilinde imalat sektörünün ihracat yapma oranı Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmekle beraber, ilin zengin maden kaynaklarının da etkisiyle Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe ki ihracat oranı Türkiye ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörünün işyeri bazında diğer sektörlerden sayısal olarak az olmasına rağmen işletmenin büyüklüğü açısından genel itibariyle +50 şirketlerden oluşması ve ihracat potansiyellerinin yüksek olması bu sektörü ilk sıraya taşımıştır. Sivas ilinde bulunan işgücü için Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 18: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 75,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Sivas ilindeki her 4 işverenden 3'ünün İŞKUR hizmetlerinden yararlandığını göstermektedir. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Sivas ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 86,1'i İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 59,0'ü mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Sivas ilinde yüzde 23,4 oranında kendisini göstermiştir. Sivas ilindeki her 4 işverenden 1'inin İEP' den yararlanmış olması da İŞKUR'unun etkinliğinin giderek arttığını göstermektedir. İEP' den yaralanma oranı Sivas ilinin 16,8 olan Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Kurs açısından baktığımızda da benzer sonuçları görmekteyiz. Sivas ilinde işverenlerin yüzde 3,3'ü kurs hizmetlerinden faydalanırken Türkiye genelinde ise kurs hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 1,3 olarak gerçekleşmiştir.

Sivas ili için aktif istihdam politikalarından yararlanma oranı Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Aktif istihdam politikalarından yararlanma oranının yüksekliği ilimiz için sevindirici bir durumdur.

Şekil 19: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 19'da ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Sivas ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetler ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Bu oranın yüksek çıkması aslında bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise İnşaat ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,00%	100,00%	50,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,00%	50,00%	25,00%	0,00%	0,00%	50,00%
Eğitim	0,00%	90,90%	18,20%	0,00%	0,00%	54,50%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,00%	91,30%	17,40%	0,00%	4,30%	47,80%
İmalat	1,40%	93,20%	32,90%	0,00%	8,10%	57,50%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,00%	78,50%	17,70%	0,00%	4,40%	50,60%
Toptan ve perakende ticaret	0,00%	83,50%	23,70%	0,00%	2,10%	66,00%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,00%	75,00%	25,00%	0,00%	0,00%	37,50%
Ulaştırma ve depolama	0,00%	85,70%	14,30%	0,00%	0,00%	50,00%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,00%	100,00%	28,60%	0,00%	0,00%	85,70%
Bilgi ve iletişim	0,00%	66,70%	33,30%	0,00%	0,00%	66,70%
İnşaat	0,00%	81,60%	15,10%	0,00%	0,00%	61,70%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,00%	100,00%	14,30%	0,00%	0,00%	42,90%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,00%	100,00%	75,00%	0,00%	25,00%	50,00%
Genel Toplam	**0,30%**	**86,10%**	**23,40%**	**0,00%**	**3,30%**	**59,00%**

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi hem işbaşı eğitim programı hizmetinden hem de mevzuat danışmanlığı alanındaki hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki işyerleri ise hem eleman talebi hem de mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin yarısı da işbaşı eğitim programından faydalanmak için İŞKUR ile temasa geçmişlerdir.

Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 100 olarak gerçekleşmiştir. Bu sektördeki işyerleri İEP' den yararlanmayan tek sektör olarak göze çarpmaktadır.

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı diğer sektörler ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Yukarıdaki tablo incelendiğinde il düzeyinde göze çarpan diğer bir husus Sivas ilinde, ekonomik kriz ya da zorlayıcı sebepler dolayısıyla kısa çalışma ödeneği almak için İŞKUR'a başvuran firma bulunmamaktadır.

Şekil 20'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Sivas ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 20: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Sivas ilinde ise bu oran yüzde 29,4 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Sivas ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 23,4'u vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Sivas ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Mevcut İstihdam

Sivas ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Sivas ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 27 bin 67 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 22 bin 17 çalışan erkeklerden, 5 bin 50 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	5.809	1.368	7.177
Toptan ve perakende ticaret	3.779	840	4.619
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.8	1.053	3.853
İnşaat	3.534	109	3.643
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1.655	133	1.788
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	785	194	979
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	408	561	969
Madencilik ve taş ocakçılığı	919	24	943
Eğitim	421	334	755
Ulaştırma ve depolama	527	131	658
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	466	56	522
Diğer hizmet faaliyetleri	308	133	441
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	332	36	367
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	127	28	155
Bilgi ve iletişim	68	31	99
Finans ve sigorta faaliyetleri	78	20	98
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	**22.017**	**5.05**	**27.067**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Sivas ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve İnşaat sektöründe istihdam edilmektedir. Bu sektörler içerisinde İmalat sektörü yüzde 27 ile en çok istihdam yaratan sektör olarak öne çıkmaktadır. Sivas ilinde imalat sektörünün istihdam yaratmada ki önemi bu verilerden de

anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 26,4 oranında, kadınlarda ise yüzde 27 oranında İmalat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Diğer bir değişle çalışan kadın ve erkeklerde yaklaşık olarak her 4 kişiden 1'i imalat sektöründe çalışmaktadır. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 27 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektörünü yüzde 17 oranında Toptan ve perakende ticaret, yüzde 14 oranında İdari ve destek hizmet faaliyetleri, yüzde 13 oranında İnşaat sektörü izlemektedir. Bu 4 sektörde istihdam edilenlerin sayısının toplam içindeki payı yüzde 71'dir. Diğer bir değişle yaklaşık olarak il düzeyinde istihdam edilen her 4 kişiden 3'ü bu sektörlerde çalışmaktadır.

Şekil 21: Kadın Çalışanların Sektör Bazında Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Kadın istihdamı açısından baktığımızda yüzde 27 ile İmalat, yüzde 21 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri, yüzde 17 ile Toptan ve perakende ticaret ve yüze 11 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri göze çarpmaktadır. Bu 4 sektörde istihdam edilen kadınların toplam istihdam edilenlere oranına baktığımızda yüzde 76 gibi yüksek bir oran ortaya çıkmaktadır. Diğer bir değişle istihdam edilen her 4 kadından 3'ü bu sektörlerde istihdam edilmektedir. Kadın istihdamının arttırılması dolayısıyla işgücüne katılımın artması ve işsizliğin düşmesi için bu 4 sektör Sivas ili için ayrı bir önem arz etmektedir.

Şekil 22: Kadın Çalışanların Sektördeki Payı

Kaynak: İPA 2016

Kadın istihdamına sektör bazında baktığımızda insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalışan her 100 kişinin 58 'i kadındır. Bu sektör kadın çalışanın erkek çalışandan fazla olduğu tek sektör olarak gözümüze çarpmaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı, inşaat, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri beklenildiği gibi oran olarak kadınların en az çalıştığı sektörlerdir.

Şekil 23: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 20'de Sivas ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 59 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektörün ortalama çalışan sayısının diğer sektörlerin çok üzerinde olması, bu sektörde 2 büyük işyerinin bulunmasından kaynaklanmaktadır. İkinci sırada bulunan Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe 174 kişi çalışmaktadır. Bu sektörde de benzer olarak 3 işyerinin bulunması ve büyük ölçekli olmasından kaynaklanmaktadır. Üçüncü sırada bulunan idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe 120 kişi istihdam edilmektedir. Bu sektörleri finans ve sigorta faaliyetleri, madencilik ve taş ocakçılığı, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve imalat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektörü, toptan ve perakende ticaret, idari ve destek hizmet faaliyetleri, inşaat sektörünün Sivas ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. Bu sektörler içerisinde toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektöründeki ortalama çalışan sayısının Sivas ortalamasının altında

kalması bu işyerlerinin sayıca fazlalığından kaynaklanmaktadır. Diğer bir değişle bu işyerlerinin nispeten küçük işyerlerinden oluştuğu söylenebilir.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4.339	1.053	5.392
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	5.025	203	5.229
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	4.144	782	4.926
Hizmet Ve Satış Elemanları	2.865	807	3.672
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.673	1.256	2.929
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2.200	240	2.440
Profesyonel Meslek Mensupları	1.301	629	1.930
Yöneticiler	422	80	502
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	48	0	48
Genel Toplam	**22.017**	**5.050**	**27.067**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde yüzde 20 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, yüzde 19 ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 18 ile de Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda çalışanların ağırlıkta olduğunu görmekteyiz. Bu 3 meslek grubunun toplam içinde yüzde 57 gibi bir orana tekabül etmektedir. Toplam çalışanların yüzde 81,3'ü erkek çalışanlardan, yüzde 18,7'sı kadın çalışanlardan oluşmaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Sivas ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Şekil 24: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Oranları

Cinsiyet bazında baktığımızda oransal olarak kadınların en fazla çalıştığı yer büro hizmetlerinde çalışan elemanlar grubu olarak göze çarpmaktadır. Diğer bir deyişle bu meslek grubunda çalışan 100 kişinin 43'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Bu meslek grubunun ağırlıklı olarak büro ortamında çalışması kadınlar tarafından da tercih edilmesini sağlamaktadır. İkinci olarak baktığımızda oransal olarak yüzde 32,6 ile profesyonel meslek mensupları yer almaktadır. Bu meslek grubunu yüzde 22 ile hizmet ve satış elemanları mesleği izlemektedir. Kadın erkek kıyaslamasına baktığımızda Sivas ilinde kadınların erkeklerden daha fazla çalıştığı meslek grubu bulunmamaktadır.

Şekil 25: Cinsiyete Göre Meslek Gruplarında Çalışma Oranı

Şekil 25 de görüleceği üzere kadınların en çok çalıştığı meslek grubu yüzde 25 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubundan oluşmaktadır. Diğer bir deyişle her 4 kadından 1'i Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda çalışmaktadır. Her 5 kadından 1'inin de Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde çalıştığı görülmektedir. Bu meslek gruplarını yüzde 16 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu izlemektedir.

Erkekler açısından baktığımızda yüzde 22,8 ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu erkeklerin en fazla çalıştığı meslek grubunu oluşturmaktadır. Kadınlarda olduğu gibi erkeklerde de ikinci sırayı yüzde 19,7 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar oluşturmaktadır. Yani her 5 erkekten 1'i Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışmaktadır.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	3.971	1.590	5.561
5-9	4.165	894	5.060
10-14	3.725	1.087	4.812
15-19	4.035	640	4.675
20-24	2.047	477	2.525
25+	4.072	362	4.435
Genel Toplam	**22.017**	**5.050**	**27.067**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında azalma meydana gelmesidir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 31,5'i kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 17,7; 10-14 yaş için yüzde 21,5; 15-19 yaş için yüzde 12,7 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 9,4 olmakla birlikte 25+ yaş için yüzde 7,2 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 26'dan da görüleceği üzere işyeri yaşı büyüdükçe kadın çalışan oranı azalmakta iken erkek çalışan oranında hemen hemen değişiklik olmamaktadır.

Şekil 26: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Oranı

Kaynak: İPA 2016

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 16,4'dür. Bir diğer önemli nokta çalışanların yüzde 74,3'ü 20 yaşının altındaki işletmelerde çalışmaktadır.

Tablo 13'de ise Sivas ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Çağrı merkezi görevlisi mesleğinin hem erkek hem de kadın çalışanı olması toplam çalışanlar bazında üçüncü sırada olmasını sağlamıştır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Büro Memuru (Genel)	Makineci (Dikiş)
Şoför-Yük Taşıma	Veri Giriş Kontrol İşletmeni	Garson (Servis Elemanı)
Kamyon Şoförü	Sekreter	Büro Memuru (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Hemşire	Veri Giriş Kontrol İşletmeni
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Şoför-Yük Taşıma
İnşaat İşçisi	Paketleme İşçisi	Kamyon Şoförü
Gaz Altı Kaynakçısı	Kasiyer	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek makineci(Dikiş) mesleğidir. Özellikle kadın çalışanların imalat sektörü içindeki tekstilin ağırlığı göze çarpmaktadır. Bu mesleği de takip eden diğer meslekler; Garson(Servis Elemanı), Büro Memuru(Genel), Veri Kontrol İşletmeni, Şoför-Yük Taşıma, Kamyon Şoförü, Güvenlik Görevlisi(Silahsız) olarak sıralanmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 27: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 17,5'sında açık iş bulunmaktadır. Yani Sivas ilinde yaklaşık her 5 işyerinden 1'inin açık iş talebi bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasıyla yaklaşık aynı olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Sivas ilinde 81 işyerinden 367 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	202
İnşaat	51
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	51
Ulaştırma ve depolama	19
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4
Diğer hizmet faaliyetleri	5
Genel Toplam	**367**

Kaynak: İPA 2016

Sivas ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 367 kişilik açık işin yüzde 55,1'ine tekabül eden 202 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Diğer bir ifadeyle imalat sektöründe her 2 işyerinden 1'inde açık iş talebi bulunmaktadır. Nitelikli ara eleman sıkıntısı bu noktada açığa çıkmaktadır. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektöründe yaşanmaktadır.

Şekil 28: Sektör Bazında Açık İş Oranı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinin lokomotifi konumunda olan 3 sektör İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende sektörlerinde açık işlerinde bulunduğu görülmektedir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki açık işi olan işyeri oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Ulaştırma ve depolama	2,8%	26,3%
İmalat	2,7%	28,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2,5%	25,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,7%	30,8%
İnşaat	1,4%	13,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	1,1%	11,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1,1%	16,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,6%	9,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,6%	16,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,2%	10,4%
Genel Toplam	**1,34%**	**17,49%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Sivas ilinde açık iş oranı

yüzde 1,34 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Sivas ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2,8 ile ulaştırma ve depolama sektörü, 2,7 ile imalat ve 2,5 ile kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe görülmektedir.

Açık işi olan işyeri oranında ise konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü ile imalat ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki her 3 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır. Bu sektörleri yüzde 26,6 ile Ulaştırma ve depolama sektörü ve yüzde 25,0 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü takip etmektedir. Bir diğer ifadeyle bu sektörlerdeki her 4 işyerinden 1'inde açık iş mevcuttur.

Şekil 29: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,0; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Sivas ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 30: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,0, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1,2, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,4'dür. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 2,9, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir. İhracat yapılan işyerlerinde açık iş oranının daha fazla olduğu göze çarpmaktadır.

Şekil 31: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 31'de ise Sivas ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 39,7'sinde işverenlerin erkek işgücü

talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 5,6 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 54,8 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 32: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Sivas ilindeki açık işlerin yüzde 21,8'sında işverenler asgari lise altı eğitim düzeyli işgücü talep etmiştir. Bu durum iş piyasasında eğitim gerektirmeyen düşük nitelikli işlerinde fazlalığından kaynaklanmaktadır. İşverenlerin yüzde 55,8 gibi yüksek bir oranda eğitim durumu ''fark etmez'' seçeneğini tercih etmesi bunu doğrular niteliktedir. Açık iş taleplerinde yüzde 76,6 gibi yüksek bir oranda lise altı ve eğitim düzeyi fark etmez seçilmesi lise ve lise üstü eğitim seviyesine sahip olan kişiler için özel politikaların uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

Şekil 33: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Şekil 33'de görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için talep oldukça düşüktür. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Sivas ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Fark etmez	Lise ve Altı	Yükseköğretim
İmalat	71,8%	28,2%	0,0%
İnşaat	51,8%	32,2%	16,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	31,4%	62,7%	5,9%
Ulaştırma ve depolama	42,1%	57,9%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11,8%	88,2%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,3%	75,4%	12,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	40,0%	60,0%	0,0%
Genel Toplam	**55,8%**	**38,6%**	**5,6%**

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetlerdir. Tamamen lise ve altı ve fark etmez seviyesinde açık iş verilen sektörler ise İmalat, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile diğer hizmet faaliyetleri sektörleri olmuştur. Bu sektörlerde yükseköğretim mezunu talep edilmemiştir. Sivas ili için 3 lokomotif sektör olan imalat, inşaat ile toptan ve perakende ticaret sektöründe açık işlerde yükseköğretim mezunu talebinin ya hiç olmaması ya da düşük oranda kalması bu alanda mezun olan kişilerin işe yerleşebilmesi için farklı politikaların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu sektörlerin yükseköğretim altı tercih etmesi aslında ara eleman ihtiyacının olduğu anlamına gelmektedir.

Genel toplam açısından baktığımızda açık işlerin yüzde 55,8 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 34: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Sivas ilinde açık işlerin yüzde 53,8'u 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasıyla aynıdır. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 21'dir. Bu oran da Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiş olup, 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Sivas' da gerçekleşen oran Türkiye geneline göre hemen hemen aynıdır.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	85,1%	54,5%	50,1%	53,8%
31-89	14,9%	17,7%	24,0%	21,0%
90+	0,0%	27,8%	25,9%	25,2%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 85,1 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 54,5 olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 14,9 olurken bu oran erkeklerde yüzde 17,7 oranında gerçekleşmiştir. Kadınların 90 gün ve daha fazla süredir açık iş arama süresi bulunmazken erkeklere bu oran yüzde 27,8 olmaktadır. İşverenlerin cinsiyete göre açık iş arama süresinde aradığı kadın elemanları yüzde 85,1 oranında ilk 30 günde bulduğunu belirtmesi ve 90 günden fazla arayıp bulamadığı kadın eleman

olmaması kadın işgücünü bulmada sıkıntı yaşamadığını göstermektedir. Aslında bu durum iş piyasasında kadın istihdamının talep yönünün zayıf olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Şekil 35: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 35'de Sivas ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Sivas ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 75,8 gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Sivas ilinde işverenler daha sonra akraba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. Bu oranları gazete-ilan vb ve İnternet-sosyal medya arama kanalları takip etmektedir. Özel istihdam bürolarının kullanılması Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lise Altı	35,5%	2,5%	0,0%	79,8%	0,0%
Genel Lise	51,2%	3,9%	31,3%	68,8%	0,0%
Meslek Lisesi	29,9%	11,3%	9,8%	70,0%	0,0%
Meslek Yüksekokulu	34,0%	23,2%	0,0%	43,9%	43,7%
Lisans	54,1%	18,0%	72,2%	100,0%	0,0%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fark etmez	64,9%	39,5%	19,6%	76,4%	0,0%
Genel Toplam	**54,5%**	**24,6%**	**17,8%**	**75,8%**	**1,1%**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 18 de görüleceği üzere işverenler en çok 75,8 oranında açık işlerini İŞKUR aracılığı ile karşılamaya çalışmıştır. Diğer bir değişle her 4 işverenden 3'ü açık işlerini İŞKUR aracılığı ile karşılamaya çalışmaktadır. İŞKUR'un iş piyasasındaki etkinliği il düzeyinde oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Bu oranı yüzde 54,5 ile akraba eş dost takip etmektedir. Yani her 2 işverenden 1'i açık iş talebini akraba-eş dost vasıtasıyla karşılamaya çalışmaktadır. Bu oranları yüzde 24,6 ile gazete-ilan vb ve yüzde 17,8 ile internet-sosyal medya takip etmektedir. İşverenlerin açık işlerini karşılamada özel istihdam bürolarını yeterince tercih etmediği göze çarpmaktadır. Genel toplamın yüzden fazla olması işverenlerin açık işlerde birden fazla iş arama kanalını birlikte kullandığından kaynaklanmaktadır.

Eğitim düzeyi bazında baktığımızda eğitim düzeyi arttıkça gazete-ilan vb. den yararlanma oranının arttığını görmekteyiz. Aynı şekilde lisans düzeyindeki açık işleri karşılamak için işverenlerin tüm arama kanallarını etkin bir şekilde kullandığı göze çarpmaktadır.

Şekil 36'da ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 36: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 80,2 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 1,2 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını hiç kullanmamışlardır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	2	1	*	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	1	2	6	2
Takım Çalışması	3	6	9	3	7	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	3	3	4	1	4
Bilgisayar kullanımı	5	4	5	5	3	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	*	10	6	4	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	7	8	8	2	7
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	10	*	4	9	5	8
Proje Tabanlı Çalışma	8	8	7	7	*	9
Yabancı Dil	9	5	6	*	*	10

*: Bu alanda veri bulunmamaktadır.

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Sivas ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve daha sonra Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Satış ve Pazarlama becerisi, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sadece İŞKUR arama kanalı için ilk sırada değil ikinci sırada yer almıştır. Diğer bütün arama kanalları için bu beceri hep ilk sırada yerini almıştır. Buna karşılık Fiziki ve Bedensel Yeterlilikte tam tersi bir durum söz konusudur.

İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise yabancı dil becerisi dışında bütün beceriler talep edilmekte olup sadece bu becerinin istenmemesi dikkat çeken bir husustur.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	130
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	87
Hizmet Ve Satış Elemanları	57
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	45
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	24
Profesyonel Meslek Mensupları	14
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	9
Yöneticiler	1
Genel Toplam	**367**

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 35' dir. İkinci sırada ise yüzde 24 ile Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Sivas ili için tespit edilen yüzde 1,3 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2,6 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2,6%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	1,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,4%
Yöneticiler	0,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%
Genel Toplam	**1,3%**

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Profesyonel Meslek Mensupları, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile Yöneticiler Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	60,6%	4,3%	2,7%	6,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	19,7%	13,8%	16,5%	15,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	14,8%	22,1%	4,6%	12,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	2,7%	5,0%	3,9%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	36,2%	17,0%	23,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4,9%	2,1%	2,5%	2,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	18,8%	51,1%	35,4%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,5%	0,3%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 60,6 oranında Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar; yüzde 19,7 oranında Hizmet Ve Satış Elemanları; yüzde 14,8 oranında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve yüzde 4,9 oranında ise Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir. Örneğin; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda kadın işgücü tercihinde bulunulan açık işlerde hiç talep bulunmazken, erkek işgücü taleplerinde yüzde 36,2'si bu meslek grubunda verilmiştir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu, açık işlerin yarısında herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 51,1'inde işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları olmuştur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe gelmiştir. Daha sonra ise Bilgisayar kullanımı becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek Mensupları ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Proje Tabanlı Çalışma becerisi talep edilmiştir.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında ilk üç öncelik değişmemektedir. Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Takım Çalışması ilk üç sırada yer almıştır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5	1	1	*	1	3	1	*	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	3	2	1	2	1	2	*	2
Takım Çalışması	7	4	3	*	3	6	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	1	2	4	*	5	5	4		4
Bilgisayar kullanımı	3	8	5	3	*	2	*	1	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	6	*	*	4	7	*	*	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	7	*	*	*	4	6	2	7
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	5	*	*	7	*	*	*	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	9	*	2	6	*	*	*	9
Yabancı Dil	*	*	*	*	*	*	5	*	10

Kaynak: İPA 2016, *: Bu alanda veri bulunmamaktadır.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3,8%	9,6%	49,6%	95,3%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	34,8%	43,9%	21,3%	63,5%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	50,2%	25,1%	32,1%	92,8%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	12,8%	15,1%	34,0%	25,3%	59,5%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	46,3%	54,8%	22,6%	86,4%	7,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	36,6%	32,1%	58,8%	63,4%	9,2%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	69,4%	61,1%	32,0%	79,1%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 95,3'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Bu meslek grubunu yüzde 92,8 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler izlemektedir.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus açık işlerin karşılanması için kullanılan arama kanalları içinde meslek gruplarına göre özel istihdam büroları dışında birden fazla arama kanalı kullanılmaktadır. Özel İstihdam Bürolarının kullanıldığı 3 meslek grubu bulunmaktadır. Bunlar yüzde 59,5 ile Profesyonel Meslek Mensupları, yüzde 9,2 ile Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve yüzde 7,8 ile de Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur. Geriye kalan diğer meslek gruplarında özel istihdam büroları açık iş arama kanalı olarak kullanılmamıştır.

Tablo 25: En Fazla Açık İş Olan Meslekler ve Bu Mesleklerden İstenen Beceri Sıralaması

Meslekler	Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe	Takım Çalışması	Satış ve Pazarlama Becerisi	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İletişim ve İfade Yeteneği	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Bilgisayar kullanımı	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Proje Tabanlı Çalışma	Yabancı Dil
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ (RİNG/VATER/ VARGEL)	*	2	*	1	*	*	*	*	*	*
MERMER İŞÇİSİ	2	*	*	1	4	*	*	3	*	*
MAKİNECİ (DİKİŞ)	1	*	*	2	3	*	*	*	*	4
GARSON (SERVİS ELEMANI)	2	4	*	1	3	*	*	5	*	*
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3	2	*	1		*	*	*	*	*
ÖN MUHASEBECİ	2		5	*	4	6	1	3	7	*
OTOBÜS MUAVİNİ	*	*	*	*	1	2	*	*	*	*
SATIŞ DANIŞMANI	*	*	1	2	3	4	5	*	*	*
BETON VE BETONARME KALIPÇISI	3	2	*	1	*	*	*	*	*	*
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1	2	3	4	*	*	*	*	*	*

*: Bu alanda veri bulunmamaktadır.

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Sivas ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Açık iş talebinde bulunan firmaların Beden İşçisi (Genel) ve Beton Ve Betonarme Kalıpçısı mesleğinde istediği ilk 3 becerilerinin aynı olduğu görülmektedir. En çok açık iş olan 10 mesleğin 5'in de istenen becerilerin Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi birinci sırada yer almaktadır. İkinci olarak en çok tercih edilen becerinin ise Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe olduğu görülmektedir. İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/ Vargel) dışında bütün açık işlerde bu beceri istenmiştir. Bu durum işverenlerin Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübeye sahip eleman aradığını göstermektedir.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Genel Toplam
Ön Muhasebeci	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Sekreter	Beden İşçisi (Genel)	Makineci (Dikiş)
Kasiyer	Otobüs Muavini	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
Büro Memuru (Genel)	Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)
Büro İşçisi	Tır-Çekici Şoförü	Garson (Servis Elemanı)
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Gaz Altı Kaynakçısı	Ön Muhasebeci
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Otobüs Muavini
Yüzme Eğitmeni	Taksi Şoförü	Bulaşıkçı (Stevard)
Temizlik Görevlisi	Metal Sac İşleme İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
	Garson (Servis Elemanı)	Tır-Çekici Şoförü

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Mermer İşçisi, Makineci(Dikiş), İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Ön Muhasebeci, Otobüs Muavini, Bulaşıkçı(Stevardı), Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförü mesleğindedir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Ön Muhasebeci, Sekreter, Kasiyer, Büro İşçisi, Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı), Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi, Yüzme Eğitmeni, Temizlik Görevlisi' dir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Mermer İşçisi, Beden İşçisi(Genel), Otobüs Muavini, Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförü, Gaz Altı Kaynakçısı, Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Taksi Şoförü, Metal Sac İşleme İşçisi, Garson (Servis Elemanı) meslekleridir.

Tablo 27: Açık İşlerde Cinsiyete Göre İstenen Beceriler

Beceriler	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	6	1	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2	2
Takım Çalışması	3	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	4	4	4
Bilgisayar kullanımı	1	7	7	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	6	2	6
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8	5	9	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	7	9	5	8
Yabancı Dil	*	*	6	9
Proje Tabanlı Çalışma	*	8	8	10

Kaynak: İPA 2016

*: Bu alanda veri bulunmamaktadır.

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik Bilgisayar Kullanımı iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci öncelik de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olarak görülmektedir. Yabancı dilin öncelik sıralamasında bulunduğu açık işlerde ise herhangi bir cinsiyet tercihi ifade edilmemiştir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Sivas ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 37: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Sivas ilinde ise 20+ istihdamlı 462 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 147 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 31,8 ile Sivas ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 38: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektör bazında incelediğimizde; Gayrimenkul faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sektörlerden Gayrimenkul faaliyetlerinde 1 işyeri ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde 2 işyeri bulunması oransal olarak yüksek çıkmasını sağlamıştır. Diğer taraftan söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İdari ve destek hizmetleri sektörü gibi Sivas ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sırada yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	224
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	165
İnşaat	125
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	47
Ulaştırma ve depolama	31
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9
Gayrimenkul faaliyetleri	5
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5
Eğitim	4
Madencilik ve taş ocakçılığı	4
Diğer hizmet faaliyetleri	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3
Bilgi ve iletişim	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2
Genel Toplam	**643**

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde 643 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat sektörü, Toptan ve perakende ticaret ve İnşaat sektörlerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Sivas ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 81 'ini oluşturmaktadır. Söz konusu

sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Sivas ilinde toplam çalışanların yüzde 67,7' si bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre bu 3 sektör, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 39: Meslek Gruplarına Göre Eleman Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 265 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 41,3'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Sivas ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Sivas ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: En Fazla Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Mermer İşçisi	9,5%
Makineci (Dikiş)	7,6%
Manav	5,0%
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	4,8%
Betonarme Demircisi	4,0%
Garson (Servis Elemanı)	2,8%
Kasap	2,4%
Ön Muhasebeci	2,2%
Gaz Altı Kaynakçısı	2,2%
Aşçı	2,2%

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 61 kişi ile Mermer İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 49 kişi ile Makineci(Dikiş), 32 kişi ile Manav meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Mermer İşçisi, Makineci(Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı ve Aşçı olmak üzere toplam dört mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Sivas ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler. Tekstil sektöründeki imalat içerisindeki payının da yüksek olmasının etkisiyle Makineci (Dikiş) mesleğinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 40: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 41: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Ayrıca Sivas ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Meslek Grupları	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	34,8%	69,0%	74,2%	0,0%	4,2%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	41,3%	83,4%	34,8%	5,8%	8,0%	0,7%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	33,6%	48,0%	40,6%	40,6%	52,0%	11,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	34,0%	50,5%	74,8%	4,2%	4,4%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	61,5%	74,3%	52,9%	22,9%	19,9%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13,0%	82,8%	47,9%	12,9%	21,6%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	31,7%	85,0%	48,8%	8,2%	6,8%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**46,0%**	**76,7%**	**49,2%**	**15,1%**	**14,7%**	**0,6%**

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, dokuz meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Bunun yanı sıra Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler meslek grupları için ise eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin belirli nedenlere bağlı olması dikkat çeken diğer bir husustur.

Tablo 31: **Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri**

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Mermer İşçisi	100,00%	16,95%	16,95%	49,15%	66,10%	0,00%
Makineci (Dikiş)	21,28%	100,00%	36,17%	0,00%	0,00%	0,00%
Manav	93,80%	100,00%	6,20%	0,00%	0,00%	0,00%
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	33,33%	100,00%	100,00%	33,33%	0,00%	0,00%
Betonarme Demircisi	40,00%	100,00%	60,00%	40,00%	0,00%	0,00%
Garson (Servis Elemanı)	27,75%	88,94%	61,14%	11,16%	22,47%	0,00%
Kasap	66,74%	100,00%	19,91%	0,00%	0,00%	0,00%
Ön Muhasebeci	43,22%	85,88%	78,83%	0,00%	6,98%	0,00%
Gaz Altı Kaynakçısı	78,61%	92,73%	56,40%	0,00%	7,27%	0,00%
Aşçı	7,11%	78,25%	42,71%	28,86%	7,11%	7,11%

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Makineci (Dikiş), Manav, Beton Ve Betonarme Kalıpçısı, Betonarme Demircisi, Kasap meslekleri olmak üzere toplam on meslekten beş tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. İnşaat sektöründeki Beton Ve Betonarme Kalıpçısı, Betonarme Demircisi mesleğinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Önerilen Ücretin Az Bulunması ve Vardiyalı Çalışma Dışındaki nedenler seçilmiş ve ağırlıklı olarak bu mesleği yapabilecek yeterli beceri ve iş tecrübesine sahip eleman bulunmadığı belirtilmiştir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Sivas ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi

mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Sivas ilinde işverenlerin yüzde 17,3 'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 100 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 18'i istihdamın artacağını öngörürken Sivas 'de bu sayı 17'e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile aynı olup yüzde 3,9 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve taş ocakçılığı	10,0%	0,0%	50,0%	40,0%
İmalat	20,0%	0,0%	56,5%	23,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
İnşaat	18,6%	2,9%	57,9%	20,6%
Toptan ve perakende ticaret	18,3%	4,2%	59,2%	18,3%
Ulaştırma ve depolama	10,5%	5,3%	52,6%	31,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15,4%	11,5%	53,8%	19,2%
Bilgi ve iletişim	20,0%	20,0%	40,0%	20,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8,3%	0,0%	66,7%	25,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10,4%	14,1%	55,2%	20,3%
Eğitim	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	9,1%	9,1%	63,6%	18,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	22,2%	11,1%	44,4%	22,2%
Genel Toplam	17,3%	4,2%	56,6%	21,9%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Eğitim, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Diğer hizmet faaliyetleri ile İmalat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Eğitim ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründeki mevcut işyerlerinin yaklaşık 4' de 1'inin istihdamın artacağı yönünde tahminde

bulunması, aynı şekilde bu işyerlerinden hiçbirinin azalış beklememesi bu sektörlerin önümüz yıl Sivas ili işgücü piyasasında artış oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Sivas ilinin sayısal anlamda lokomotifi konumunda olan Toptan ve perakende ticaret, İmalat ve İnşaat sektörlerinin tahminleri 2017 yılı için Sivas piyasasının yönünü belirlemesi için önem arz etmektedir. Bu sektörlere baktığımızda artış beklentisinin daha çoğunlukta olduğunu görmekteyiz. Sektörlerin genelini de bu tabloya eklersek sadece İdari ve destek hizmet faaliyetleri dışında azalış beklentisinin artış beklentisinden fazla olduğu sektör bulunmamaktadır. Bu tabloda dikkat çeken bir diğer husus fikrim yok seçeneğini seçen firmalarında fazla olması konjonktür dalgalanmalarında olabileceği beklentisinin olduğu şeklinde yorumlanabilir. Tablo 33'de net istihdam değişimi beklentisini de göz önüne alarak bu veriler ışığında konjonktür dalgalanmaların stabil olduğu durumda 2017 beklentisinin daha iyi olacağının beklendiği söylenebilir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İnşaat	391	10,7%
Toptan ve perakende ticaret	153	3,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11	2,9%
İmalat	203	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4	2,6%
Eğitim	15	2,0%
Ulaştırma ve depolama	10	1,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	0,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	0,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	-18	-1,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-114	-3,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	-212	-48,1%
Genel Toplam	**449**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Sivas 'de ise bu oran, yüzde 1,7 olup ülke genelinin altında kaldığı görülmektedir.

Diğer Hizmet Faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri dışındaki tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ve İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Sivas 'de beklenen 449 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	467	8,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	61	2,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	99	2,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	19	1,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	20	0,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Yöneticiler	0	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	-10	-0,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	-209	-7,1%
Genel Toplam	**449**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Sivas ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda beklenmektedir.

Net istihdam azalışı 2 meslek grubunda beklenmektedir. Bunlar 209 kişi ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu ile 10 kişi ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda beklenmektedir.

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile Yöneticiler meslek grupları olup bu meslek gruplarında artış beklenmemektedir.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Veri Giriş Kontrol İşletmeni
Asfalt İşçisi	Güvenlik Görevlisi
Mermer İşçisi	Temizlik Görevlisi
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü
Kamyon Şoförü	Beden İşçisi (Genel)
İnşaat Boyacısı/Boyacı	Yemek Dağıtım Elemanı (Kepçeci)
Sıvacı	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Mekanik Bakım Onarımcısı	Büro İşçisi
Betonarme Demircisi	Buldozer (Dozer) Operatörü
Elektrikçi (Genel)	Vinç Operatörü

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Beton Ve Betonarme Kalıpçısı, Asfalt İşçisi, Mermer İşçisi, İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), Kamyon Şoförü meslekleri olup, Veri Giriş Kontrol İşletmeni, Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Beton Ve Betonarme Kalıpçısı, Asfalt İşçisi, İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel), İnşaat Boyacısı/Boyacı, Sıvacı, Betonarme Demircisi, Kamyon Şoförü meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Bu noktada inşaat sektörünün etkinliği göze çarpmaktadır. Buradan Sivas ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Bunun yanı sıra Sivas ilinde istihdam artışı beklenen İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) meslekleri, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Sivas ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 42: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma veya ihracat yapan özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Vardiyalı çalışma ve ihracat yapan firmalarda net istihdam azalışı beklenirken part-time çalışma yapan firmalarda net istihdam artışı beklenmektedir. Vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapmayan firmalarda net istihdam artışı beklentisi olmaktadır. Sivas ili için yüzde 1,7 olan net istihdam değişim oranı beklenmektedir.

Şekil 43: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

Kaynak: İPA 2016

Sivas ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 17 ' sini oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 76,5 'inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken azalış bekleyen firma bulunmamaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 4'unu oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 53,8' i beş yıl sonrası için de azalış beklemektedir. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 25,6'sı beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 57 'sini oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 29, 3'lük kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 22'lik kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 56,1'inin uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

İşsizlik hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde karşılaşılan önemli problemlerden birisi olmaya devam etmektedir. Ülkemiz de uzun zamandır yüksek oranlı işsizlik ile mücadele etmektedir. Türkiye de ki işgücünün maruz kaldığı işsizliğin ekonomik durgunluktan doğan genel işsizlikten daha çok yapısal faktörlerden meydana geldiği görülmektedir. Son yıllardaki ekonomik büyümeye paralel oluşan beklentinin aksine işsizlik sorununun çözülmediği görülmekte ve işsizliğin sadece ekonomik büyümeyle aşılamayacağı ve yapısal dönüşümün zorunluluğu aşikardır. Bu istihdamdaki yapısal dönüşümü sağlamak adına çeşitli politikalar geliştirilmektedir. İşsizlik problemini çözebilmek ya da etkisini en aza indirebilmek için gerek dünya çapında gerekse ülkemizde çeşitli politikalar uygulanmaya başlamıştır. Bu politikaların başında aktif istihdam politikaları ve pasif istihdam politikaları yer almaktadır. Bu politikaların uygulayıcısı olan İŞKUR, 2008 Ekonomik Krizinden sonra mesleki eğitim faaliyetlerine hız vermiştir. Yapısal problemlerin çözümü için uygulanan bu faaliyetler kriz döneminde hızlanmış ve kriz sonrası dönemde de artarak devam etmiştir. Bu politikaların uygulanabilmesi için öncelikle gerek ülke düzeyinde gerekse il düzeyinde araştırmaların yapılması zorunludur. İşgücü piyasasının arz yönüne ilişkin veriler ağırlıklı olarak TÜİK 'in yapmış olduğu "Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi" sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda yapılan İşgücü Piyasası Araştırması ile ülke genelinde 88 bin 966 işyeri ile Sivas ilinde ise 601 işyeri bu araştırma kapsamına dahil edilmiş ve bu işyerleri ile yüz yüze görüşmeler yapılarak piyasanın sorunları tespit edilmeye çalışılmıştır. İŞKUR tarafından tüm ülkeyi kapsayacak şekilde düzenlenen İşgücü Piyasası Araştırmaları, Cumhuriyet tarihinde eşi görülmemiş çapta büyük bir araştırmadır. Bu çalışma uygulanacak olan aktif ve pasif istihdam politikalarına yol gösterici olma özelliği taşımaktadır.

Sivas İşgücü Piyasası Araştırma Raporu ile 2016 yılında Sivas ilinde gerçekleştirilmiş olan Talep Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizlikleri gidermeye, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Rapordan elde edilen güncel verilere dayalı olarak mevcut durumunu ortaya koyabilmek için yapılan bu rapor ile ilin işgücü piyasasının fotoğrafı yansıtılmaya çalışılmıştır. Talep Araştırması kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen meslekler de işgücünün yetişmesi ve gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının bir diğer adımı olan eğitim programları ve kursların düzenlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından

2007 yılından beri tüm iller bazında işgücü talebi ve açık işler üzerine veri derlemek amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Günümüzde teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşmenin etkileri tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. Bu değişimlerin zamanında tespit edilip piyasanın ihtiyaç duyduğu gerekli dönüşümlerin sağlanarak iş piyasasının sağlıklı bir şekilde işlemesini sağlamak gerekmektedir. Bu noktada İşgücü Piyasası Talep Araştırması, iş piyasasının takip edilmesi ve gerekli önlemlerin zamanında alınması açısından önem arz etmektedir. İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarının ilimiz Üniversitesi akademisyenleri, öğrencileri, sivil toplum kuruluşları ve ilgili diğer tüm paydaşların hizmetine sunulması, değerlendirilmesi ve bilimsel çıktıların elde edilmesi önem arz etmektedir. İşsizlik sorununun çözümü aşamasında İŞKUR'un yanı sıra ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerinde bu sorunun çözümünde aktif olarak yer alması gerekmektedir.

İşgücü piyasasının yapısal sorunları arasında en önemli olanların başında hiç şüphesiz genç istihdamına ilişkin sorunlar gelmektedir. Genç nüfus ülke kalkınmasının motor gücü konumundadır. Genç nüfusa sahip olan ülkeler diğer ülkelere göre avantajlı konumdadır. Ancak bu durum belirli bir süre avantaj sağlamaktadır. Bu durum demografik fırsat penceresi olarak adlandırılan bir fırsat sunmaktadır. İlerleyen yıllarda bağımlı nüfusun aktif nüfusa oranının artacağı öngörülmekte ve bu durum genç istihdamının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Ülkemizdeki genç nüfusun avantajını iyi değerlendirip hızlı kalkınma süreci yaşanması önemlidir. Ülkemiz açısından baktığımızda 2016 TÜİK verilerine göre çalışma çağındaki her 100 kişiye düşen yaşlı sayısını ifade eden yaşlı bağımlılık oranı, 2000 yılında %8,3 iken bu oran 2015 yılında %11,8'ye yükselmiş ve 2023 de 14,9' a yükseleceği öngörülmektedir. Sivas iline baktığımızda 2012 yaşlı bağımlılık oranı %15,7'dir. Bu oranın nispeten yüksek görülmesi çocuk bağımlılık oranının fazlalığından dolayısıyla çalışma çağındaki nüfusa düşen yaşlı sayısının artmasından kaynaklanmaktadır. Ülkemizde çocuk bağımlılık oranının yüksek olması orta ve uzun vade de fırsat sağlayacaktır. Sivas ilinde yaşlı bağımlılık oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına rağmen 2015 EUROSAT verilerine göre AB üyesi 28 ülkede yaşlı bağımlılık oranının yüzde 27 ve 2050 yılında yüzde 52,8'e yükseleceği düşünüldüğünde genç nüfus gerek ülkemiz açısından gerekse ilimiz açısından ciddi bir fırsat sunmaktadır. Genç nüfusun işgücü piyasasına entegre edilmesinde işgücü yetiştirme kurslarının hedef kitlesinin gençler olması genç işgücünün eğitilmesi ve işgücüne kazandırılması açısından önem arz etmektedir.

Ülkemizde yıllar içerisinde tarımdan kopan işgücünün eğitim düzeyinin düşük ve vasıfsız olması iş piyasasına uyum sağlamasını güçleştirmektedir. Bu durum bir taraftan piyasada açık işler bulunurken diğer taraftan nitelikli elemanın bulunamaması sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bunun sonucu olarak işgücünün tam kapasite ile kullanılamaması ve işgücüne katılım oranın yüzde 50 civarında kalmasına neden olmaktadır. Diğer bir değişle Türkiye de her 2 kişiden birinin çalışmadığı ya da iş aramadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumun asıl nedenine baktığımızda kadınların işgücüne katılım oranlarının yüzde 30 gibi düşük bir oranda kaldığını görmekteyiz. Kadın istihdamının arttırılmadan hedef istihdama ulaşmak mümkün görülmemektedir. Bu noktada Aktif İstihdam Politikalarının kadın istihdamını arttırmak için etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Gerek ülke genelinde gerekse Sivas İlinde yıllar içerisinde kadınların Aktif İstihdam Politikalarından yararlanma oranlarının arttığı görülmekteyiz. Bu artışın genel itibariyle TYP' deki artıştan kaynaklandığını ve özel sektörde kadınların işe yerleşmesinin sınırlı kaldığını görülmektedir. Diğer taraftan işverenlerin açık işlerde yüzde 54,8 oranında cinsiyet tercihi belirtmemiş olması kadın istihdamının arttırılması için ciddi bir potansiyel olarak değerlendirilebilir.

İşsizlik maaşından yararlanan kişi sayısı yıllar içerisinde Türkiye genelinde olduğu gibi ilimizde de artış göstermiştir. Cinsiyet bazında baktığımızda işsizlik maaşından yararlanan kadın sayısı artmakla birlikte cinsiyet bazında oransal olarak ülke genelinin altında kalmıştır. 2015 verilerine ülke genelinde her 10 kadının 3'ü işsizlik maaşı alabilirken, Sivas ilinde bu oran her 10 kadının 2'si şeklinde gerçekleşmiştir. Bu durum kadınlara yeterince istihdam da yer almadığının bir göstergesidir.

İşgücü piyasasında kadınların ve genç işsizlerin istihdama katılım oranlarını artırmak için, aktif işgücü piyasası politikalarında kadınlara ve gençlere önem verilerek özel sektör teşvik paylarının artırılması, genç ve kadın işsizlerin mesleki eğitim programlarıyla daha nitelikli hale gelmesini sağlayarak işgücü piyasası koşullarına hazır hale getirilmelidir.

İşgücü Piyasasının Talep araştırması sonuçlarının doğru analiz edilebilmesi için kayıt dışı çalışanların da bu çalışmaya dahil edilmesi önemlidir. Ülkemizde Ocak 2016 dönemi TÜİK verilerine göre herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışanların oranı, %31,8 olarak gerçekleşmiştir. Sivas, Kayseri ve Yozgat illerini kapsayan TR 72 bölgesi için 2015 yılı TÜİK verilerine göre kayıt dışılık oranı %34,8 ile ülke ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırması yapılırken verilerin doğru analiz edilebilmesi için koordinasyon ekibinin saha elemanları ile yaptığı görüşmelerde kayıt dışı çalışanlarında bu çalışmaya dâhil edilmesi üzerinde gerekli hassasiyet gösterilmiştir. İşverenlerin kayıt dışı çalıştırdıkları personelleri mümkün olduğunca araştırma kapsamına dahil edilmesi için gerekli çaba gösterilmiş fakat çalışma kapsamındaki işyerlerinde kayıt dışı çalışanların tamamına ulaşıldığı söylenememektedir. Kayıt dışı istihdamında azaltılması için işverenlerin eleman alımlarında İŞKUR' u daha fazla kullanmaları sağlanmalıdır;

işveren ile ilişkilerini daha fazla geliştirmesi, istihdam ve teşvik paketleri hazırlaması önem arz etmektedir.

İstihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim düzeyinin düşük olması bir yandan işgücü piyasasına dâhil olmayı zorlaştırdığı gibi, diğer yandan da işgücü piyasasına girenlerin oldukça düşük ücretlere razı olması ve kayıt dışı istihdam gibi sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Her ne kadar işsizlik maaşı gibi pasif istihdam politikalarıyla rezervasyon ücreti olarak adlandırılan, bireylerin piyasada çalışmaya razı olduğu en düşük ücret düzeyini yükseltmeye çalışılsa da eğitim düzeyinin düşüklüğü kayıt dışının yüksek olmasına ve bu politikanın uygulanmasının önüne geçmektedir.

İşgücü piyasalarının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için eğitim ve istihdam arasında ilişkide herhangi bir kopukluk yaşanmaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, gerek Sivas İli gerekse Türkiye genelinde eğitim sürecini tamamlayarak herhangi bir okuldan mezun olanların, bir başka ifadeyle; işgücü piyasasına arz tarafından dâhil olmak isteyenlerin, bilgi ve becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve davranışlarının piyasanın taleplerini karşılamaktan oldukça uzak olduğu görülmektedir. Bir taraftan öğrencilere verilen eğitimler işgücü piyasasında talep edilen nitelikleri karşılayamazken, diğer taraftan, işgücü piyasasında eğitimli işsizlere uygun işler yaratamamaktadır. Eğitim ve istihdam arasındaki kopuklukların yerel düzeyde en alt seviyelere düşürülebilmesi kurumlar arasında sağlanacak üst düzeyde işbirlikleri ile sağlanabilecektir. Bu çerçevede bir işbirliğine ulaşabilmek için, İŞKUR İl Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ve işverenleri temsilen Ticaret ve Sanayi Odaları ile Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birlikleri başta olmak üzere, ekonomik ve sosyal tüm tarafları bünyesinde barındıran İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK) oluşturulmuştur. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK), mesleki ve teknik eğitim ile işgücü piyasası arasında kurumsal bir bağ oluşturması ve işbirliğine dayalı bir yönetim mekanizması sağlaması açısından önem arz etmekte olup, bu kurulların, yapılacak çalışmalar ve alınacak kararlar yoluyla etkinliklerini daha üst düzeylere taşıması gerekmektedir.

Eğitim düzeyine ilişkin veriler ve genel olarak işgücü piyasasındaki durağanlık, belli dönemlerde çok fazla bir vasfı olmayan ve düşük eğitim düzeyindeki işsizleri işgücü piyasasına girme açısından zorlamaktadır. İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde işsizlerin, işgücü piyasasından uzun süreli uzak kalmalarını engellemek, çalışma disiplininden kopmamalarını sağlamak ve geçici süreli de olsa gelir desteğinden faydalanabilmeleri amacıyla düzenlenen Toplum Yararına Programların (TYP) yıllar itibariyle kurs ve programlar arasında ön plana çıkarak adeta lokomotif görevini üstlendiği görülmektedir. 2015 verilerine baktığımızda toplam aktif istihdam politikaları içinde Toplum Yararına Programların ağırlığı yüzde 81 gibi ciddi bir orana ulaşmıştır. Bu programın Beden İşçisi(Genel) ve Temizlik Görevlisi gibi vasıf gerektirmeyen mesleklerde ve geçici olduğu düşünülürse, bir taraftan genç işgücünün fazla olduğu diğer taraftan mesleksizlik problemini göz önüne aldığımızda bu

programlardan sadece dezavantajlı grupların yararlanması gerektiği aşikardır. Genç işgücünün eğitim kurslarına yönlendirilmesi iş piyasasının arz ve talep noktasında sıkıntı yaşamasına neden olan mesleksizlik probleminin çözümüne odaklanılması gerekmektedir.

İşverenler tarafından açık işi olduğu beyan edilen sektörlerin Sivas ilinin lokomotifi konumunda olan İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende sektörlerinde bulunduğu görülmektedir. İmalat sektöründe faaliyet gösteren her 2 işletmeden 1'inin açık işi olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada gerek ülke düzeyinde gerekse ilimiz düzeyinde en büyük problemlerden biri olan mesleksizlik problemi karşımıza çıkmaktadır. Nitelikli ara eleman sıkıntısı bu noktada açığa çıkmaktadır. Düzenlenecek olan mesleki eğitim kurslarında bu husus göz önüne alınarak açılacak kursların nitelikli ara eleman problemini çözecek mesleklerde açılması önem arz etmektedir.

Sivas İlinde işyerlerinde ortalama çalışan sayısının 59 olduğu görülmektedir. Diğer taraftan Sivas İli için genç işyeri sayısının fazla oluşu girişimciliğin ve yatırımların olumlu yönde ilerlemesi ve/veya yakın bir geçmişten itibaren ilin işgücü piyasasında bir hareketlenme yaşanmaya başladığı şeklinde değerlendirilebilir. Ancak diğer taraftan 25 yıl ve üzeri bir geçmişe sahip işyeri sayısının oldukça az olması da işgücü piyasasında köklü firmaların yeterince yer bulamadığı ve/veya Sivas ili işgücü piyasasında firmaların çok uzun bir geçmişinin olmadığı şeklinde bir görüntü sergilemektedir.

İşyeri Piyasası Talep Araştırması sonucunda işverenlerin istihdam beklentilerinin olumlu olması, işverenlerin gelecek dönemlerde işgücüne ihtiyaç duyacağını göstermektedir. İşverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücü talebinin ve elimizde bulunan işgücü arzının eşleştirilmesinde olumlu sonuçlar alınabilmesi, hazırlanan rapor, yapılan analiz ve değerlendirmeler doğrultusunda il düzeyinde işgücünün yetiştirilmesi için gerçekleştirilecek faaliyetler ve kurum düzeyinde oluşturulacak olan aktif istihdam politikaları ile mümkün olabilecektir.

Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.

İşverenlerin açık işlerde 28,6 lise altı ve 55,8 fark etmez olarak talep edildiği görülmektedir. Diğer taraftan temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönemde ihtiyaç duyulacak meslekler içerisinde eğitim düzeyi düşük mesleklerin ağırlığının biraz daha fazla olması işgücü piyasası için önemli bir risktir. Eğitimli ve nitelikli işgücü talebinin arttırılması uzun dönemli üretken bir ekonominin önemli bir göstergesidir.

Açık işlerin karşılanma yollarında işverenlerin ilk tercihi İŞKUR, ikinci tercihi ise Akraba Eş Dost olmuştur. İŞKUR'un payının yüksek olmasında son yıllarda işverenlerle geliştirdiği diyalog, 6111 sayılı torba yasayla işverenlere sunulan istihdam ve teşvik paketleri, yüz yüze gerçekleştirilen işyeri ziyaretlerinin etkisi büyüktür. Kurumumuza işverenler internet sayfamızdan (www.iskur.gov.tr) 7/24 erişebilmekte ve yapmak istedikleri işlemi internet üzerinden rahatlıkla yapabilmektedirler. Ayrıca İş

ve Meslek Danışmanlarımız işverenlerin mevzuat çerçevesinde bilgilendirilmeleri ile taleplerini karşılamalarına sistemli olarak yardımcı olmaktadırlar.

Araştırma sonucunda her 10 işverenin 3'ü eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunamama nedenleri sıralamasın da ise işverenlerin büyük çoğunluğu fiziki ve bedensel yeterlilik ile mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanan işveren sayısı ve katılımcı sayısı sürekli artmakta ve beceri eksikliği bu programlar ile karşılanmaya çalışılmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları mevcut durum ve kısa vadeli tahmin vermektedir. Bunun yanında orta vadede işgücü piyasasının ihtiyaçlarını ortaya koyacak çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar ile orta vadede hangi mesleklerde elemana ihtiyaç duyulacağı ve bu mesleklerde ne tür becerilerin aranacağına yönelik bilgiler üretilmelidir. Bu çalışmalar ışığında meslek liselerinde, meslek yüksekokullarında ve üniversitelerde hangi bölümlerin açılması ya da hangi bölümlerin kapatılması gerektiğine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

İşgücü Piyasasının Talep araştırması sonuçlarına uygun olarak Yıllık İşgücü Eğitim Planı hazırlanmalı ve yıl içerisinde bu plana uygun olarak aktif işgücü yetiştirme kursları gerçekleştirilmeli ve plan dışına çıkılmamalıdır. Aksi takdirde bilimsellikten uzak kalınarak kamu kaynaklarının israf edileceği gibi il işgücü piyasasında istihdam edilebilirlik yapısı da olumsuz etkilenecektir.

KAYNAKÇA

1.İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

2.TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

3.TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketleri

4.Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

5.Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

6.İŞKUR, 2015 İşgücü Piyasası Araştırması

7.SGK, Aylık İstatistik Bülteni

8.MEB, İstatistik Yıllıkları

9.BİÇERLİ, Kemal, "Çalışma Ekonomisi"

10.Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu, 2015.

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

3

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve yönetim alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968

KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama

I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{g}\ddot{\text{u}}\text{c}\ddot{\text{u}} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan-6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet

sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ayrıntılı bilgi için iletişim: **Hakan SARAÇ**

İş ve Meslek Danışmanı

Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Danışmanlık ve İşe Yerleştirme Servisi

Tel: 0 346 221 25 11 Faks: 0346 225 01 89

Gsm: 0546 850 65 05

E-posta: hakan.sarac@iskur.gov.tr

Murat AYAZ

İş ve Meslek Danışmanı

Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Danışmanlık ve İşe Yerleştirme Servisi

Tel: 0 346 221 25 11/243 Faks: 0346 225 01 89

E-posta: murat.ayaz@iskur.gov.tr